

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**
(2) Figures to the right indicates full marks.

1. (A) Choose the correct alternative(any **eight**):-

8

- (1) Shwetambar and _____ are the two sects of Jainism
(Digambar, Pitambar, Mahayana)
- (2) In India the state of _____ has the lowest gender ratio.
(Rajasthan, Haryana, Punjab)
- (3) The major cause of declining sex ratio is _____.
(Poverty, Pollution, Smoking)
- (4) In _____ there is farsightedness but not short-sightedness.
(Hypermetropia, Myopia, Onomatopoeia)
- (5) Anti-Hindi agitations took place in _____ India.
(Northern, Southern, Western)
- (6) The _____ border dispute is a dispute involving the Indian states of karnataka and Maharashtra.
(Belgaum, Sangli, Pune)
- (7) Prime Minister is the _____ head in India.
(Executive, Judicial, Legislative)
- (8) _____ is the commander-in-chief of all forces in India.
(Prime Minister, Home Minister, President)
- (9) The main aim of every political party is to promote _____.
(Secularism, Casteism, Communalism)
- (10) _____ is the head of the Gram Panchayat
(President, Chairperson, Sarpanch)

7

(B) State whether the following statements are **True** or **False**:(any **seven**):-

- (1) Urban society is heterogeneous in nature.
- (2) India has no official religion.
- (3) Split personality is a type of psychosis mental disorder.
- (4) Polio is caused by a virus called poliovirus.
- (5) Caste system promotes social progress and modernization.
- (6) Regionalism can cause inter-state tension and confrontation.
- (7) Economic justice stands for removal of poverty.
- (8) The Constitution of India is rigid
- (9) Municipal council is also known as Nagar Parishad.
- (10) The Mayor is elected for a term of five years.

[TURN OVER

2. What steps should be taken to prevent violence against women in India. 15
OR
2. Explain the services available to handicap persons in India. 15
3. What are the measures to resolve linguistic conflicts in India. 15
OR
3. Explain the economic inequalities generated due to caste system in India. 15
4. Describe the nature of Indian State as "Sovereign", "Secular" and "Socialist". 15
OR
4. Explain the concept of fundamental duties and their classifications. 15
5. Explain the concept of Panchayati Raj in India. 15
OR
5. Write short notes on (any three):- 15
- Multi-cultural society
 - Cerebral Palsy
 - Regional and Communal Parties.
 - Parliamentary System
 - Corruption in Politics.

(मराठी रुपांतर)

(२½ तास)

(एकूण गुण:७५)

- सूचना: (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(३) आवश्यक वाटल्यास इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी

१. (अ) योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही आठ):-
- श्वेतांबर आणि _____ हे जैन धर्माचे दोन पंथ आहे.
(दिगंबर, पितांबर, महायाना)
 - भारतातील _____ या राज्याचे लिंग गुणोत्तर प्रमाण सर्वात कमी आहे.
(राजस्थान, हरीयाणा, पंजाब)
 - घटत्या लिंग गुणोत्तराचे _____ हे मुख्य कारण आहे.
(दारीद्रय, प्रदुषण, धुम्रपान)
 - _____ मध्ये लांबचे व्यवस्थित दिसते परंतु जवळचे दिसत नाही.
(हायपरमेट्रोपिया, मायोपिया, ओनोमॅटोप्योइया)

- (५) हिंदी प्रति विरोध करण्यासाठीच्या चळवळी _____ भारतात झाल्या होत्या.
(उत्तर, दक्षिण, पश्चिम)
- (६) भारतातील कर्नाटक आणि महाराष्ट्र या राज्यांमध्ये _____ वरून सीमावाद आहे.
(बेळगाव, सांगली, पूणे)
- (७) भारतात पंतप्रधान हा सरकारचा _____ प्रमुख असतो.
(कार्यकारी, कायदेशीर, संसदीय)
- (८) _____ भारताच्या सर्व सैन्यदलांचा सरसेनापती असतो.
(पंतप्रधान, गृहमंत्री, राष्ट्रपती)
- (९) प्रत्येक राजकीय पक्षाचा मुख्य हेतू _____ प्रोत्साहन देणे हा आहे.
(धर्मनिरपेक्षतेलां, जातीयवादाला, जमातवादाला)
- (१०) _____ हाँ ग्राम पंचायतीचा प्रमुख आहे.
(राष्ट्रपती, अध्यक्ष, सरपंच)

(ब) खालील विधाने चूक की बरोबर आहेत ते सांगा(कोणतेही सात):-

७

- (१) नागरी समाज अनेकजीनसी स्वरूपाचा आहे.
- (२) भारतात कार्यालयीन धर्म नाही.
- (३) दूभंग व्यक्तिमत्व हा मनोदुर्दशा असलेला मनोविकार आहे.
- (४) पोलीओच्या विषाणुंमूळे पोलिओ होतो.
- (५) जातीव्यवस्था सामाजिक विकासाला आणि आधुनिकीकरणाला प्रोत्साहन देते.
- (६) प्रांतवादामूळे आंतरद्वाराज्य तणाव आणि संमूखीकरण होते.
- (७) आर्थिक न्यायाचा अर्थ गरीबीचे निर्मूलन होय.
- (८) भारतीय संविधान ताठर स्वरूपाचे आहे.
- (९) नगरपालिका ही नगर परिषद म्हणून ओळखली जाते.
- (१०) महापौर पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी नियुक्त केला जातो.

२. स्त्रियांवर होणारे अत्याचार रोखण्यासाठी कोणती पाऊले उचलली पाहिजेत? १५
किंवा
२. भारतातील अपंग व्यक्तींसाठी उपलब्ध असलेल्या सुविधा स्पष्ट करा. १५
३. भारतातील भाषिक कलह सोडविण्यासाठी काय उपाययोजना आहेत? १५
किंवा
३. भारतात जातीव्यवस्थेमूळे निर्माण होणारी आर्थिक विषमता स्पष्ट करा. १५
४. "सार्वभौम", "धर्मनिरपेक्ष", "समाजवादी" असे भारताचे स्वरूप वर्णन करा. १५
किंवा
४. मूलभूत कर्तव्यांची संकल्पना आणि त्यांचे वर्गिकरण स्पष्ट करा. १५

५. भारतातील पंचायती राज ही संकल्पना स्पष्ट करा.

१५

किंवा

५. टीपा लिहा(कोणत्याही तीन):-

१५

- (अ) बहुदलसांस्कृतिक समाज
- (ब) प्रमस्तिष्क वात
- (क) राजकीय आणि जातीय पक्ष
- (ड) सांसदीय व्यवस्था
- (इ) राजकारणातील भ्रष्टाचार
